

ТРЕЋЕ ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ ИГЊАТОВИЋ против СРБИЈЕ

(Представка број 49915/08)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

25. април 2017. године

Ова пресуда је правоснажна, али може бити предмет редакцијске измене.

У предмету Игњатовић против Србије,

Европски суд за људска права (Треће одељење), на заседању Већа у саставу:

Luis López Guerra, *председник*,

Dmitry Dedov,

Branko Lubarda, *судије*,

и Fatoş Ağa, *заменик секретара Одељења*,

После већања на затвореном заседању 28. марта 2017. године,

Доноси следећу пресуду, која је усвојена тог дана:

ПОСТУПАК

1. Предмет је формиран на основу представке (број 49915/08) против Србије коју је Суду поднео према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: „Конвенција“) држављанин Србије, господин Милан Игњатовић (у даљем тексту: „Подносилац представке“), 19. септембра 2008. године.

2. Подносиоца представке заступао је господин М. Ралевић, адвокат из Мајданпека. Владу Србије (у даљем тексту: „Влада“) првобитно је заступао њен бивши заступник, госпођа В. Родић, а одскора њен садашњи заступник госпођа Н. Плавшић.

3. Представка је 24. јула 2012. године прослеђена Влади.

4. Влада је ставила примедбу на разматрање представки од стране Одбора. Пошто је размотрио примедбу Владе, Суд је одбацује.

ЧИЊЕНИЦЕ

I. ОКОЛНОСТИ ПРЕДМЕТА

5. Подносилац представке рођен је 1949. године, а живи у Доњем Милановцу.

6. Он је био запослен у „Бердапу“, предузећу из Кладова (*Рибарско газдинство „Бердап“* – у даљем тексту „предузеће дужник“).

7. Послодавац је подносиоца представке пребацио на ниже радно место 28. децембра 1998. године. Он је касније отпуштен 20. јануара 2000. године. Ове две одлуке, које је донео генерални директор предузећа, потврдио је управни одбор.

А. Парнични поступак који је покренуо подносилац представке

8. Подносилац представке је 18. фебруара 1999. године поднео парничну тужбу против предузећа дужника. Он је 26. априла 2000. године поднео посебан захтев тражећи враћање на одговарајуће радно место, као и исплату преосталих плата и доприноса за социјално осигурање.

9. Општински суд у Мајданпеку (у даљем тексту: „Општински суд“) је 19. јуна 2003. године пресудио у корист подносиоца представке и наложио предузећу дужнику да подносиоца представке врати на радно место које одговара његовим стручним квалификацијама и да му исплати прецизиране износе на рачун заосталих плата и доприноса за социјално осигурање, заједно са трошковима парничног поступка. Ова пресуда постала је правоснажна 23. октобра 2003. године.

10. На предлог подносиоца представке у том смислу, 16. фебруара 2004. године, 9. марта 2004. године, односно 18. и 19. октобра 2004. године, Општински суд је прихватио извршење наведене пресуде и даље наложио дужнику да подносиоцу представке исплати трошкове извршења.

11. Општински суд је Народној банци Србије (у даљем тексту: „Централна банка“) доставио горе наведена решења о извршењу од 14. априла 2004. године, 20. јула 2004. године и 11. новембра 2004. године.

12. Изгледа да ниједно од горе наведених решења о извршењу није извршено до данас.

Б. Стечајни поступак

13. Централна банка је 8. априла 2010. године обавестила Привредни суд у Зајечару о блокади рачуна предузећа дужника у периоду од три године.

14. Привредни суд је 13. априла 2010. године отворио претходни стечајни поступак против предузећа дужника.

15. Привредни суд је 30. јуна 2010. године отворио и затворио стечајни поступак против предузећа дужника, а та одлука је постала правоснажна 10. августа 2010. године.

16. Предузеће дужник је коначно избрисано из односног јавног регистра 31. августа 2010. године.

В. Правни статус предузећа дужника

17. У овом предмету предузеће дужник је друштвено предузеће. Оно је 1991. године трансформисано у друштво са ограниченом одговорношћу које је углавном остало у друштвеном власништву, и

остало такво док није избрисано из регистра (види <http://apr.gov.rs/>, приступ од 1. децембра 2016. године).

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАЋЕ ПРАВО И ПРАКСА

18. Релевантно домаће право у вези са статусом друштвених предузећа, као и у вези са извршним и стечајним поступцима, изнето је у предметима *Р. Качапор и друге подносиољке представке против Србије* (бр. 2269/06 тим редом, ст. 57-64 и 71-76, 15. јануар 2008. године) и *Јовићић и други против Србије* ((одлука), број 37270/11, ст. 88-93, 15. октобар 2013. године). Штавише, судска пракса Уставног суда у вези са друштвеним предузећима, заједно са релевантним одредбама у вези са уставним обештећењем на исти начин је изнета у одлуци о допуштености *Маринковић против Србије* ((одлука), број 5353/11, ст. 26 -29 и 31-44, 29. јануар 2013. године), пресуда у предмету *Маринковић против Србије* (број 5353/11, ст. 29-31, 22. октобар 2013. године) и одлука у предмету *Феризовић против Србије* ((одлука), број 65713/13, ст. 12-17, 26. новембар 2013. године).

ПРАВО

I. НАВОДНА ПОВРЕДА ЧЛАНА 6. СТАВ 1. КОНВЕНЦИЈЕ

19. Ослањајући се на члан 6. став 1. Конвенције, подносилац представке се притуживао због пропуста Тужене државе да изврши правоснажну судску пресуду донету у његову корист у вези са свим новчаним потраживањима (исплате плата, доприноса за пензијско и инвалидско осигурање и трошкова парничног и извршног поступка). Релевантни део члана 6. став 1. гласи како следи:

Члан 6. став 1.

„Свако, током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама или о кривичној оптужби против њега, има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом, образованим на основу закона.“

A. Допуштеност

1. Компатибилност *ratione personae* (одговорност Државе)

20. Влада је тврдила да се држава не може сматрати одговорном за друштвено предузеће. Она је посебно навела да приликом утврђивања

да ли је нека организација под управом државе, Суд не треба да се ослони на предмете *P. Качапор и друге подносиоце представке* (цитиран у горњем тексту) и *Mykhaylenko и други против Украјине* (бр. 35091/02, 35196/02, 35201/02, 35204/02, 35945/02, 35949/02, 35953/02, 36800/02, 38296/02 и 42814/02, став 44, ЕЦХР 2004-ХП), већ да пре примени начела утврђена у предмету *Radio France и други против Француске* ((одлука) број 53984/00, ЕЦХР 2003-Х).

21. Подносилац представке се није сложио и изјавио је да управо због тога што је предузеће дужник предузеће у друштвеном власништву, држава треба да буде одговорна за дугове тог предузећа.

22. Суд је већ више пута навео у упоредивим случајевима против Србије да је држава одговорна за измирење дугова друштвених или државних предузећа утврђених правоснажним домаћим судским пресудама (види, на пример, *Црнишанин и други против Србије*, бр. 35835/05, 43548/05, 43569/05 и 36986/06, став 124, 13. јануар 2009. године, и *P. Качапор и друге подносиоце представке*, цитирана у горњем тексту, ст. 97-98). Суд констатује да је предузеће дужник у овом предмету било у већинском друштвеном власништву у време када је пресуда у питању донета и постала правоснажна (види став 24. у горњем тексту). Пошто Влада није доставила никакве супротне доказе, Суд не види ниједан разлог да одступи од своје праксе. Сходно томе, примедба Владе мора се одбити.

2. Исцрпљеност домаћих правних лекова

23. Влада је изнела да подносилац представке није исцрпео све делотворне домаће правне лекове. Он је нарочито могао да покрене парнични поступак за накнаду штете због одуговлачења извршног поступка или да уложи уставну жалбу.

24. Подносилац представке је оспорио делотворност тих правних лекова.

25. У вези са пропустом подносиоца представке да покрене парнични поступак за накнаду штете, Суд је већ утврдио да се овај правни лек не може сматрати делотворним у смислу његове утврђене судске праксе према члану 35. став 1. Конвенције (види *P. Качапор и друге подносиоце представки*, цитирана у горњем тексту, став 87 уз даља позивања). Међутим, у вези са пропустом подносиоца представке да уложи уставну жалбу, Суд подсећа да се у случајевима неизвршења пресуда донетих против друштвених предузећа уставна жалба може сматрати делотворним домаћим правним леком тек од 22. јуна 2012. године, односно 4. октобра 2013. године, у зависности од конкретног статуса предузећа дужника (види *Маринковић* (одлука), цитирана у горњем тексту, став 59, и *Феризовић*, цитирана у горњем тексту). Према томе, овај подносилац представке, који је своју представку

поднео 19. септембра 2008. године, није имао обавезу да користи уставни правни пут. Сходно томе, ова примедба мора се такође одбити.

3. Поштовање правила рока од шест месеци

26. Влада је тврдила да је извршни поступак завршен достављањем решења о извршењу Централној банци са налогом да изврши плаћање (види ст. 16. и 18. у горњем тексту). Пошто је подносилац представке своју представку поднео четири године касније – односно 19. септембра 2008. године – представку треба прогласити недопуштеном јер је поднета ван рока.

27. Подносилац представке се са тим није сложио.

28. Суд констатује да се овај предмет односи на неизвршење правоснажне домаће пресуде донете у корист подносиоца представке која је до данас остала неизвршена. Суд закључује, према томе, да наводна повреда представља трајну ситуацију и сходно томе одбацује примедбу Владе.

4. Компатибилност *ratione temporis*

29. Влада је изнела да Тужена држава не треба да буде одговорна за закашњења која су настала пре него што је Конвенција ступила на снагу и да Суд треба да узме у обзир само период неизвршења након 3. марта 2004. године.

30. Подносилац представке није оспорио ове поднеске.

31. Суд сматра да он има надлежност *ratione temporis* да разматра притужбе подносиоца представке само у оној мери у којој се оне односе на догађаје који су се десили након ступања Конвенције на снагу у односу на Србију. Он, међутим, може узети у обзир чињенице пре ратификације у оној мери у којој се може сматрати да су оне створиле ситуацију са домаћајем ван тог датума или које могу бити битне за разумевање чињеница насталих после тог датума (види *Broniowski против Пољске* (одлука) [ВВ], број 31443/96, ст. 74-77, ЕЦХР 2002-Х). Суд, према томе, одбацује примедбу Владе.

5. Закључак

32. Суд констатује да представка није очигледно неоснована, у смислу члана 35. став 3 (а) Конвенције и не налази ниједан други основ да је прогласи недопуштеном. Представка се, према томе, мора прогласити допуштеном.

Б. Основаност

33. Влада је тврдила да је Општински суд предузео оправдане мере у складу са законом и да је подносилац представке био пасиван након доношења решења о извршењу.

34. Подносилац представке се са тим није сложио и потврдио је своју притужбу.

35. Суд констатује да је правоснажна судска пресуда донета у корист подносиоца представке остала неизвршена до данас.

36. Суд примећује да је често налазио повреде члана 6. став 1. Конвенције у предметима који постављају питања слична питањима постављеним у овом предмету (види *Р. Качапор и друге подносиоце представке*, цитирана у горњем тексту, ст. 115-16. и 120; *Црнишанин и други против Србије*, цитирана у горњем тексту, ст. 123-24. и 133-34; *Рашковић и Милуновић против Србије*, бр. 1789/07 и 28058/07, ст. 74. и 79, 31. мај 2011. године; и *Адамовић против Србије*, број 41703/06, став 41, 2. октобар 2012. године).

37. Пошто је размотрио сав материјал који му је достављен, Суд сматра да Влада није изнела ниједну чињеницу, нити убедљив аргумент који би могао да га убеди да донесе другачији закључак у овом предмету. Према томе, дошло је до повреде члана 6. став 1. Конвенције.

II. ПРИМЕНА ЧЛАНА 41. КОНВЕНЦИЈЕ

38. Члан 41. Конвенције прописује:

„Када Суд утврди прекршај Конвенције или протокола уз њу, а унутрашње право Високе стране уговорнице у питању омогућава само делимичну одштету, Суд ће, ако је то потребно, пружити правично задовољење оштећеној странци.“

А. Штета, трошкови

39. Подносилац представке тражио је да се држави наложи да му исплати, из сопствених средстава: (i) износ дуга према пресуди, заједно са трошковима извршног поступка, на име накнаде материјалне штете; (ii) 5.000,00 евра (ЕУР) на име накнаде наматеријалне штете; и (iii) ЕУР 1.200,00 укупно за трошкове настале пред Судом.

40. Влада је оспорила ова потраживања.

41. У вези са наводном материјалном штетом, Суд примећује да пресуда у којој Суд утврди повреду Конвенције или Протокола уз њу намеће Туженој држави законску обавезу да онима о којима је реч исплати не само суме досуђене путем правичног задовољења, већ и да изабере, под надзором Комитета министара, опште и/или, према

случају, појединачне мере које ће усвојити у свом домаћем правном поретку да би утврђена повреда престала (види *Apostol против Грузије*, број 40765/02, ст. 71-73, ЕЦХР 2006-XIV; *Марчић и други*, број 17556/05, ст. 64-65, 30. октобар 2007. године; и *Pralica против Босне и Херцеговине*, број 38945/05, став 19, 27. јануар 2009. године).

42. На основу онога што је утврдио у предметном случају, Суд сматра да Тужена држава мора обезбедити извршење правоснажне домаће пресуде која се разматра у овом предмету тако што ће подносиоцу представке исплатити, из сопствених средстава, суме досуђене наведеном правоснажном пресудом, умањене за износе који су можда већ исплаћени по овом основу (види *Branу и Југокока против Србије* [Одбор], број 60336/08, ст. 42-46.).

43. У вези са нематеријалном штетом, Суд сматра да је подносилац представке претрпео одређени нематеријални губитак због повреда Конвенције утврђених у овом предмету. С обзиром на своју праксу (види *Стошић против Србије*, број 64931/10, ст. 66-68, 1. октобар 2013. године), Суд му досуђује ЕУР 2.000,00. Ова сума треба да покрије нематеријалну штету и трошкове.

Б. Законска камата

44. Суд сматра да је примерено да затезна камата буде заснована на најнижој каматној стопи Европске централе банке уз додатак од три процентна поена.

ИЗ ТИХ РАЗЛОГА, СУД, ЈЕДНОГЛАСНО,

1. *Проглашава* представку допуштеном;
2. *Утврђује* да је дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције.
3. *Утврђује*
 - (а) да Тужена држава треба да исплати подносиоцу представке, у року од три месеца, суме досуђене судском пресудом донетом у његову корист, умањене за износе који су можда већ исплаћени с тим у вези;
 - (б) да Тужена држава исплати подносиоцу представке, у истом року, ЕУР 2.000,00 (две хиљаде евра), умањено за износе који су можда већ исплаћени с тим у вези на домаћем нивоу, на име нематеријалне штете, трошкова, заједно са порезом који се може наплатити подносиоцу представке, који ће се претворити у валуту Тужене државе по курсу важећем на дан исплате;
 - (в) да по истеку горе наведена три месеца до исплате, треба платити обичну камату на горе наведене износе по стопи која је једнака

најнижој каматној стопи Европске централе банке уз додатак од три процентна поена;

4. *Одбија* преостали део захтева подносиоца представке за правично задовољење.

Састављено на енглеском језику и достављено у писаној форми на дан 25. априла 2017. године, у складу са правилом 77 ст. 2. и 3. Пословника Суда.

Fatoş Aracı
Заменик секретара

Luis López Guerra
Председник